

A kommunikáció elmélete és gyakorlata

BOV1100

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. hét A kommunikáció fogalma, tényezői
A kommunikációs eszközök fejlődésének szakaszai
2. A kommunikáció modellje és funkciói (R. Jakobson modellje)
A hatékony kommunikáció
3. A szóbeli és az írásbeli kommunikáció
4. Helyesírási alapelveink, a helyesírás aktuális kérdései
5. Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése (meghívó, kérvény írása), szótárak, netikett
6. Az előadás felépítése
7. A nonverbális kommunikáció fajtái és jellemzői
Zárthelyi dolgozat megírása
8. A felnőtt és a gyermek közötti kommunikáció
9. A gyerekek testbeszéde
10. A szakdolgozat készítésének folyamata. A téma meghatározása, az anyaggyűjtés módjai.
A hivatkozások módjai, a tartalmi és a szó szerinti idézés szabályai
11. Kommunikációs gyakorlatok
Zárthelyi dolgozat
12. Stílusfajták
13. Konfliktus a kommunikációban, a konfliktuskezelés
14. Az óvodapedagógus kommunikációs helyzetei

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontakt óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

- **Az értékelés módja, ütemezése: aktív részvétel a szemináriumokon:** az önálló feldolgozásra kijelölt kommunikációs feladatok maradéktalan elvégzése.
- Az ajánlott irodalomjegyzékből vagy a témához kapcsolódó szakirodalomból önálló választás alapján egy könyv vagy tanulmány feldolgozása és csoport előtti ismertetése referátum formájában.

- 2 zárthelyi dolgozat legalább 51%-os megírása.

A dolgozat megírásának időpontjai:

- **október utolsó hete**
- **november utolsó hete.**

Az érdemjegy kialakításának módja:

A félévi gyakorlati jegyet a szemináriumokon való aktív munka, valamint a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek számtani átlaga határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat

elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Balázs László – H. Tomesz Tímea – H. Varga Gyula 2003. A kommunikáció elmélete és gyakorlata. Gramma Kiadó, Eger.
- **Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: Kommunikáció és nyelvhasználat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2006. 205 p., ISBN 963-19-5802-7**
- Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: Kommunikáció szóban és írásban. Krónika Nova, Bp. 2003. 184 p., ISBN 963-8565-80-2
- Imre Rubenné: A helyes kiejtés tanítása alsó tagozatban, Nyíregyházi Főiskola Könyvkiadója, Nyíregyháza, 2015.121 p., ISBN 978 615 5545 04 7
- Németh Erzsébet (2002): Az önismeret és a kommunikációs készség fejlesztése. Századvég Kiadó. Budapest.
- Szőke-Milinte Enikő (2005) A kommunikációs kompetencia fejlesztése. PPKE, Piliscsaba

A kommunikáció elmélete és gyakorlata

BOV1100L

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. konzultáció

- A kommunikáció fogalma, tényezői
- A kommunikációs eszközök fejlődésének szakaszai
- A kommunikáció modellje és funkciói (R. Jakobson modellje)
- A hatékony kommunikáció
- A szóbeli és az írásbeli kommunikáció

2. konzultáció

- Helyesírási alapelveink, a helyesírás aktuális kérdései
- Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése (meghívó, kérvény írása), szótárak, netikett
A szakdolgozat készítésének folyamata. A téma meghatározása, az anyaggyűjtés módjai.
A hivatkozások módjai, a tartalmi és a szó szerinti idézés szabályai
- Az előadás felépítése
- A nonverbális kommunikáció fajtái és jellemzői
- 1. Zárthelyi dolgozat megírása

3. konzultáció

- A felnőtt és a gyermek közötti kommunikáció
- A gyerekek testbeszéde
- 2. zárthelyi dolgozat

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

- 2 zárthelyi dolgozat külön-külön legalább 51%-os megírása.

A dolgozat megírásának időpontjai:

1. dolgozat: 2. konzultáció
2. dolgozat: 3. konzultáció.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegyeinek számtani átlaga határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Balázs László – H. Tomeszy Tímea – H. Varga Gyula 2003. A kommunikáció elmélete és gyakorlata. Gramma Kiadó, Eger.
- **Fercsik Erzsébet – Raácz Judit: Kommunikáció és nyelvhasználat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2006. 205 p., ISBN 963-19-5802-7**

- Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: Kommunikáció szóban és írásban. Krónika Nova, Bp. 2003. 184 p., ISBN 963-8565-80-2
- Imre Rubenné: A helyes kiejtés tanítása alsó tagozatban, Nyíregyházi Főiskola Könyvkiadója, Nyíregyháza, 2015.121 p., ISBN 978 615 5545 04 7
- Németh Erzsébet (2002): Az önismeret és a kommunikációs készség fejlesztése. Századvég Kiadó. Budapest.
- Szőke-Milinte Enikő (2005) A kommunikációs kompetencia fejlesztése. PPKE, Piliscsaba

BTA1113

Anyanyelvi tantárgy-pedagógia II.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. hét A félévi feladatok ismertetése
A szöveg fogalma, felosztásának módjai, típusai
2. A szövegelemzés funkciója, folyamata, műveletei
A részenkénti és a globális szövegfeldolgozás
Személyiségformálás szépirodalmi eszközökkel
- 3–4. Meseelemzés és mesefeldolgozás hagyományos és drámapedagógiai eszközökkel
Az olvasóvá nevelés színterei
5. Irodalmi élmény közvetítése verselemzés során
Felkészülés a műelemző órára
6. Az ismeretterjesztő szövegek elemzésének sajátos feladatai és eljárásai
7. Szövegfeldolgozás a gyakorlatban (videofelvételek elemzése)
8. Az írásbeli szövegalkotás a kommunikációs képességek rendszerében
A fogalmazástanítás célja és feladatai a 3–4. osztályban
A szövegelemzés és a szövegalkotás viszonya. Az előkészítés
9. Ismeretnyújtás a fogalmazástanításban
Az anyaggyűjtés módjai
Az ismeretek főbb csoportjai: szerkesztési, műfaji, stilisztikai
10. A fogalmazási ismeretek alkalmazása
A téma és a motiváció kapcsolata, a differenciálás helye és szerepe fogalmazásórakon
11. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése, önállósításának módszerei
Ellenőrzés és értékelés a fogalmazástanításban
12. Fogalmazásórák a gyakorlatban (videofelvételek és elemzésük)
13. Zárthelyi dolgozat
14. A folyamatalapú írás
Új technikák a gyakorlatban

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

- vizsga típusa: *írásbeli és szóbeli*

A vizsgára bocsátás feltétele:

- **A félév folyamán két csoportos hospitáláson való részvétel.** A látott óra megbeszélését követően a hallgató önállóan készíti el az óra lejegyzését, elemzését, majd a hospitálás után egy hét múlva oktatójának benyújtja azt. Várható időpontok: október 3. hete és november 2. hete.
- **Önálló óratervezet készítése.** Témája: mesefeldolgozás. Az óratervezetet célok, feladatok meghatározásával együtt, a tanult szakmódszertani ismeretek birtokában kell elkészíteni papíralapú nyomtatott formában. A konkrét tananyagot az első szemináriumon ismerhetik meg a hallgatók.
A tervezet beadási határideje: november 2. hete.
- **Egy zárthelyi dolgozat megírása.** Tervezett időpont: november 3. hete.
- A kollokvium témáit, a kötelező és ajánlott irodalmat az első szemináriumon ismerhetik meg a hallgatók

A határidő elmulasztása /a formai és tartalmi követelmények mellőzése/, a dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

A) Írásbeli vizsga anyaga

1. Az olvasástechnika és a szövegértő olvasás képességének (a megértés egységei, fokozatai, a kérdezési módok) fejlesztése
2. Nyelv- és beszédfejlesztés. Szó-, mondat- és szövegszintű gyakorlatsor összeállítása a szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésére
3. A szövegfeldolgozás általános kérdései
A szöveg fogalma, szövegfajták
4. Részenkénti és globális szövegfeldolgozás, folyamatolvasás
5. A szövegértés képességének fejlesztése kooperatív technikákkal, drámapedagógiai eljárásokkal
6. Egy szabadon választott szépirodalmi mű, pl. vers és ismeretterjesztő szöveg feldolgozása
7. A fogalmazás gondolkodás-lélektani alapjai, a fogalmazástanítás célja, feladatai az 1–4. osztályban. A kommunikációközpontú fogalmazástanítás
8. Az írásbeli szövegalkotás előkészítése, műfaji követelményei az alsó tagozaton
9. A fogalmazásórák típusai. Az ismeretnyújtó és a gyakorlóóra felépítése.
10. A differenciálás, javítás, ellenőrzés kérdései

B) Szóbeli vizsga témakörei

- A szépirodalmi művek feldolgozása, különös tekintettel a mesére
- Feladatsor bemutatása az olvasás különböző fokozatainak fejlesztésére (egy szabadon választott szöveg alapján)
- Az olvasóvá nevelés módjai és szinterei
- Egy szabadon választott új fogalmazási ismeret megtanítása

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg. Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Pethőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika: *A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei.* Pécsi Tudományegyetem, Pécs–Budapest, 2002.
- Besir Anna, Gasparicsné Kovács Erzsébet, Koós Ildikó: *Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája az alsó tagozaton.* Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2014.
- **Kernya Róza (szerk.): *Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1–4. osztály.* Trezor Kiadó, Budapest, 2008.**
- Józsa Krisztián (szerk.): *Az olvasási képességek fejlődése és fejlesztése.* Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.
- Molnár Edit Katalin: Az írásbeli szövegalkotás. In: Csapó Benő (szerk.) *Az iskolai műveltség.* Osiris Kiadó, Budapest, 2002 (193–217).
- Tóth László: *Az írásbeli szövegalkotás pszichológiai alapjai.* Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

BTA1113L

Anyanyelvi tantárgy-pedagógia II.

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. konzultáció (3 óra)
 - A félévi feladatok ismertetése
A szöveg fogalma, felosztásának módjai, típusai
 - A szövegelemzés funkciója, folyamata, műveletei
A részenkénti és a globális szövegfeldolgozás
Személyiségformálás szépirodalmi eszközökkel
2. konzultáció (2 óra)
 - Meseelemzés és mesefeldolgozás hagyományos és drámapedagógiai eszközökkel
Az olvasóvá nevelés szinterei
 - Irodalmi élmény közvetítése verselemzés során
 - Az ismeretterjesztő szövegek elemzésének sajátos feladatai és eljárásai
3. konzultáció (2 óra)
 - Az írásbeli szövegalkotás a kommunikációs képességek rendszerében
A fogalmazástanítás célja és feladatai 3—4. osztályban
 - A szövegelemzés és a szövegalkotás viszonya. Az előkészítés
 - Ismeretnyújtás a fogalmazástanításban
Az anyaggyűjtés módjai. Az ismeretek főbb csoportjai: szerkesztési, műfaji, stilisztikai.
4. konzultáció (3 óra)
 - A fogalmazási ismeretek alkalmazása
A téma és a motiváció kapcsolata, a differenciálás helye és szerepe fogalmazásórákon
 - Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése, önállósításának módszerei
Ellenőrzés és értékelés a fogalmazástanításban.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt a konzultációkon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

- vizsga típusa: írásbeli és szóbeli
- **A vizsgára bocsátás feltétele:**
 - **Önálló óratervezet készítése.** Témája: mesefeldolgozás. Az óratervezetet célok, feladatok meghatározásával együtt, a tanult szakmódszertani ismeretek birtokában kell elkészíteni papíralapú nyomtatott formában. A konkrét tananyagot az első konzultáción ismerhetik meg a hallgatók.
A tervezet beadási határideje: 2019.11.29.
 - **Egy zárthelyi dolgozat megírása. Időpont: az utolsó konzultáció (2019.12.14.)**

A kollokvium témáit, a kötelező és ajánlott irodalmat az első konzultáción ismerhetik meg a hallgatók.

A határidő elmulasztása /a formai és tartalmi követelmények mellőzése/, a dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

B) Írásbeli vizsga anyaga

1. Az olvasástechnika és a szövegértő olvasás képességének (a megértés egységei, fokozatai, a kérdezői módok) fejlesztése
2. Nyelv- és beszédfejlesztés. Szó-, mondat- és szövegszintű gyakorlatsor összeállítása a szóbeli kommunikációs képességek fejlesztésére
3. A szövegfeldolgozás általános kérdései
A szöveg fogalma, szövegfajták
4. Részenkénti és globális szövegfeldolgozás, folyamatolvasás
5. A szövegértés képességének fejlesztése kooperatív technikákkal, drámapedagógiai eljárásokkal
6. Egy szabadon választott szépirodalmi mű, pl. vers és ismeretterjesztő szöveg feldolgozása
7. A fogalmazás gondolkodás-lélektani alapjai, a fogalmazástanítás célja, feladatai az 1–4. osztályban. A kommunikációközpontú fogalmazástanítás
8. Az írásbeli szövegalkotás előkészítése, műfaji követelményei az alsó tagozaton
9. A fogalmazásórák típusai. Az ismeretnyújtó és a gyakorlóóra felépítése.
10. A differenciálás, javítás, ellenőrzés kérdései

C) Szóbeli vizsga témakörei

- A szépirodalmi művek feldolgozása, különös tekintettel a mesére
- Feladatsor bemutatása az olvasás különböző fokozatainak fejlesztésére (egy szabadon választott szöveg alapján)
- Az olvasóvá nevelés módjai és szinterei
- Egy szabadon választott új fogalmazási ismeret megtanítása

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg. Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Pethőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika: A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem, Pécs–Budapest, 2002.
- Besir Anna, Gasparicsné Kovács Erzsébet, Koós Ildikó: Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája az alsó tagozaton. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2014.
- Kernya Róza (szerk.): Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1—4. osztály. Trezor Kiadó, Budapest, 2008.
- Józsa Krisztián (szerk.): Az olvasási képességek fejlődése és fejlesztése. Dinasztia Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.
- Molnár Edit Katalin: Az írásbeli szövegalkotás. In: Csapó Benő (szerk.) Az iskolai műveltség. Osiris Kiadó, Budapest, 2002 (193–217).
- Tóth László: Az írásbeli szövegalkotás pszichológiai alapjai. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, 2006.

Az anyanyelvi és irodalmi nevelés módszertana II.

BOV1113

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. hét Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben

A meseválasztás kivánalmi az óvodában (3–4 éves kor /kiscsoport/; 4–5 éves kor /középső csoport/)

2. Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben

A meseválasztás kivánalmi az óvodában (az 5–7 éves kor /nagysoport/ és a vegyes

3. Mesemondás, mesebemutató. A fejből való mesélés ismérvei

A gyermekek belső képalkotásának segítségét szolgáló eszközök

4. A versmondás, versbemutató

Ritmikus szövegmondással ritmusélmény nyújtása

A művészi hatás optimumát célzó/szolgáló eszközök: a szövegmondást kísérő gesztusok, nonverbális kifejezőeszközök fajtái

5. Az anyanyelv és a gondolkodás fejlesztése mesékkel

6--7. Az irodalmi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek

A drámajáték fogalma, alkalmazási lehetőségei különböző csoportokban

8. A dramatikus nevelés pozitív hatásai

Játékfajták (kapcsolatteremtő játékok; ismerkedő játékok; lazító gyakorlatok; pihentető- élénkítő gyakorlatok; koncentrációs gyakorlatok; mozgáskoncentráló gyakorlatok; látáskoncentráló gyakorlatok; halláskoncentráló- ritmus- és dinamikai gyakorlatok; érzékelő gyakorlatok)

9. Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezése

Verselés, mesélés tervezése

10. Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezése

A tevékenység tartalma: anyanyelvi játékok / anyanyelvi fejlesztés ismert mondókák, versek gyakorlásával.

11--12. Az óvodai bábjátékok és alkalmazási lehetőségük

A bábjáték szerepe a három-hat éves gyermekek érzelmi nevelésében

13. Zárthelyi dolgozat és a memoriterek számonkérése

14. Az óvoda iskolára előkészítő pedagógiai tevékenysége

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

- vizsga típusa: írásbeli és szóbeli
- **A vizsgára bocskítás feltétele:**
 - Egy zárthelyi dolgozat megfelelt minősítésű (legalább 51%-os) teljesítése. A dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

A) Írásbeli vizsga anyaga:

1. Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben
A mesékkal való találkozás

A mesék szerepe az anyanyelvi és kommunikációs készségek fejlesztésben
2. Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben

A meseválasztás kívánalmái az óvodában
(a 3–4 éves kor ; a 4–5 éves kor), (az 5–7 éves kor /nagycsoport/ és a vegyes életkorú csoportok)
3. Mesemondás, mesebemutató. A fejből való mesélés ismérvei
A gyermekek belső képalkotásának segítségét szolgáló eszközök
4. Az anyanyelv és a gondolkodás fejlesztése mesékkal
5. Az anyanyelvi és kommunikációs nevelésben alkalmazott hagyományos pedagógiai (didaktikai) módszerek
 - mesealkotás: a gyermekek önálló mesemondása
 - mesefolytatás
 - mesebefejezés
6. Az irodalmi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó
 - gyermekmese egy-egy mesehősről
 - meseátstrukturálás
 - közös vagy egyéni mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva
 - mesemimetizálás
7. A drámajáték fogalma, alkalmazási lehetőségei különböző csoportokban.
A dramatikus nevelés pozitív hatása.

Játékfajták (kapcsolatteremtő játékok; ismerkedő játékok; lazító gyakorlatok; pihentető- élénkítő gyakorlatok; koncentrációs gyakorlatok; mozgáskoncentráló gyakorlatok; látáskoncentráló gyakorlatok; halláskoncentráló- ritmus- és dinamikai gyakorlatok; érzékelő gyakorlatok)

8. Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezése

Verselés, mesélés tervezése

9. Az óvodai bábjátékok és alkalmazási lehetőségek

A bábjáték szerepe a három-hat éves gyermekek érzelmi nevelésében

D) Szóbeli vizsga témakörei:

- Memoriterek (Weöres Sándor: A kutya-tár, Ha a világ rigó lenne; Csoóri Sándor: Dióbél bácsi; Nemes Nagy Ágnes: Hóésésben; Szabó Lőrinc: Kicsi vagyok én; Kányádi Sándor: Róka-mondóka; Csukás István: Sün Balázs; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki Pál; Tóth Krisztina: A londoni mackók; Szabó T. Anna: Nagytakarítás)
- Az óvodapedagógus beszéde
- A helyesejtési gyakorlatok rendszere

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg. Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- **Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában. Flaccus Kiadó, Budapest, 2016.**
- Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában. Szakmódszertani kérdések. OKKER Kiadó, Budapest, 2004.
- Gósy Mária: Beszéd és óvoda. Nikol Gmk, Budapest, 1997.
- Imre Rubenné: A helyes kiejtés tanítása alsó tagozatban, Nyíregyházi Főiskola Könyvkiadója, Nyíregyháza, 2015.121 p., ISBN 978 615 5545 04 7
- Kaposi László: Drámajáték óvodásoknak. Budapest, MDT, 2001.
- Nagy József: Fejlesztés mesékkal. Mozaik Kiadó, Szeged, 2009.
- Szinger Veronika (2009): Interaktív mesemondás és meseolvasás az óvodában a szövegértés fejlesztéséért. Anyanyelv-pedagógia, 2009/3.
- Zilahi Józsefné (1998): Mese-vers az óvodában. Budapest, Eötvös Kiadó.
- Zóka Katalin (2012): Az óvodai nyelvi-kommunikációs nevelés lehetőségei a gyerekek szocializációjában, integrációjában. Társadalmi Együttélés 2012/3. szám http://www.tarsadalmiegyutteles.hu/index.php?action=print&news_id=58 Wood

Az anyanyelvi és irodalmi nevelés módszertana II.

BOV1113L

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

5. konzultáció

- Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben
- A meseválasztás kívánalmi az óvodában (3–4 éves kor /kiscsoport/; 4–5 éves kor /középső csoport/)
- A meseválasztás kívánalmi az óvodában (az 5–7 éves kor /nagy csoport/ és a vegyes életkorú csoportok)

6. konzultáció

- Mesemondás, mesebemutató. A fejből való mesélés ismérvei
- A gyermekek belső képalkotásának segítségét szolgáló eszközök
- A versmondás, versbemutató. Ritmusos szövegmondással ritmusélmény nyújtása
A művészi hatás optimumát célzó/szolgáló eszközök: a szövegmondást kísérő gesztusok, nonverbális kifejezőeszközök fajtái.
- Az anyanyelv és a gondolkodás fejlesztése mesékkal

3. konzultáció

- Az irodalmi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek
- A drámajáték fogalma, alkalmazási lehetőségei különböző csoportokban. A dramatikus nevelés pozitív hatásai.
Játékfajták (kapcsolatteremtő játékok; ismerkedő játékok; lazító gyakorlatok; pihentető-élénkítő gyakorlatok; koncentrációs gyakorlatok; mozgáskoncentráló gyakorlatok; látáskoncentráló gyakorlatok; halláskoncentráló- ritmus- és dinamikai gyakorlatok; érzékelő gyakorlatok)
- Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezése

4. konzultáció

- Az óvodai bábjátékok és alkalmazási lehetőségük
A bábjáték szerepe a három-hat éves gyermekek érzelmi nevelésében
- Zárthelyi dolgozat megírása

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt a konzultációkon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

- A vizsgára bocsátás feltétele:

- Egy zárthelyi dolgozat megfelelő minőségű (legalább 51%-os) teljesítése. A dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

A) Írásbeli vizsga anyaga:

4. Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben
A mesékkal való találkozás

A mesék szerepe az anyanyelvi és kommunikációs készségek fejlesztésben

5. Népmesék az óvodai anyanyelvi- kommunikációs nevelésben

A meseválasztás kívánalmai az óvodában

(a 3–4 éves kor ; a 4–5 éves kor), (az 5–7 éves kor /nagy csoport/ és a vegyes életkorú csoportok)

6. Mesemondás, mesebemutató. A fejből való mesélés ismérvei

A gyermekek belső képalkotásának segítségét szolgáló eszközök

4. Az anyanyelv és a gondolkodás fejlesztése mesékkal
5. Az anyanyelvi és kommunikációs nevelésben alkalmazott hagyományos pedagógiai (didaktikai) módszerek
 - mesealkotás: a gyermekek önálló mesemondása
 - mesefolytatás
 - mesebefejezés

6. Az irodalmi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó

- gyermekmese egy-egy mesehősről
- meseátstrukturálás
- közös vagy egyéni mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva
- mesemimetizálás

7. A drámajáték fogalma, alkalmazási lehetőségei különböző csoportokban.
A dramatikus nevelés pozitív hatása.

Játékfajták (kapcsolatteremtő játékok; ismerkedő játékok; lazító gyakorlatok; pihentető- élénkítő gyakorlatok; koncentrációs gyakorlatok; mozgáskoncentráció gyakorlatok; látáskoncentráció gyakorlatok; halláskoncentráció- ritmus- és dinamikai gyakorlatok; érzékelő gyakorlatok)

8. Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezése

Verselés, mesélés tervezése

9. Az óvodai bábjátékok és alkalmazási lehetőségük

A bábjáték szerepe a három-hat éves gyermekek érzelmi nevelésében

E) Szóbeli vizsga témakörei:

- Memoriterek (Weöres Sándor: A kutya-tár, Ha a világ rigó lenne; Csoóri Sándor: Dióbél bácsi; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Szabó Lőrinc: Kicsi vagyok én; Kányádi Sándor: Róka-mondóka; Csukás István: Sün Balázs; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki Pál; Tóth Krisztina: A londoni mackók; Szabó T. Anna: Nagytakarítás)
- Az óvodapedagógus beszéde
- A helyesejtési gyakorlatok rendszere

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg.
Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

- **Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában. Flaccus Kiadó, Budapest, 2016.**
- Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában. Szak módszertani kérdések. OKKER Kiadó, Budapest, 2004.
- Gósy Mária: Beszéd és óvoda. Nikol Gmk, Budapest, 1997.
- Imre Rubenné: A helyes kiejtés tanítása alsó tagozatban, Nyíregyházi Főiskola Könyvkiadója, Nyíregyháza, 2015.121 p., ISBN 978 615 5545 04 7
- Kaposi László: Drámajáték óvodásoknak. Budapest, MDT, 2001.
- Nagy József: Fejlesztés mesékkal. Mozaik Kiadó, Szeged, 2009.
- Szinger Veronika (2009): Interaktív mesemondás és meseolvasás az óvodában a szövegértés fejlesztéséért. Anyanyelv-pedagógia, 2009/3.
- Zilahi Józsefné (1998): Mese-vers az óvodában. Budapest, Eötvös Kiadó.
- Zóka Katalin (2012): Az óvodai nyelvi-kommunikációs nevelés lehetőségei a gyerekek szocializációjában, integrációjában. Társadalmi Együttélés 2012/3. szám http://www.tarsadalmiegyutteles.hu/index.php?action=print&news_id=58 Wood

Gyermekirodalom

BOV1104

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. hét A követelmények ismertetése; A gyermekirodalom fogalma, értelmezései
2. A gyermekirodalom sajátosságai (lélektani, szociológiai, poétikai, esztétikai jellemzők); a pedagógia és gyermekirodalom viszonya. A gyermekirodalom forrásai és rétegei
3. A gyermekirodalom műfajai: gyermekvers, mese, elbeszélés, meseregény; monda, ifjúsági regény; népköltészet – műköltészet; népi gyermekversek, mondókák
4. Illusztrációk a gyermekkönyvekben
5. A népmese műfaji jellemzői; népmese gyűjtés Európában és Magyarországon, népmese gyűjtemények
6. A népmese kedvelésének gyermeklélektani okai; a mese hatása a gyermek érzelmi, értelmi fejlődésére
7. A világirodalom klasszikus meseírói, meseregényei (Andersen, Collodi: Pinokkió; Milne: Micimackó; Exupery: A kis herceg stb.)
8. A magyar gyermekirodalom kezdetei és vázlatos története; Az első magyar gyermekkönyv: a Flóri könyve
9. A magyar gyermekirodalom klasszikusai: Benedek Elek, Móricz Zsigmond, Gárdonyi Géza, Móra Ferenc
10. A 20. század 2. felének magyar meseirodalma (Lázár Ervin, Csukás István, Tordon Ákos, Janikovszky Éva); kortárs meseírók, mesegyűjtemények, elbeszélések (Finy Petra, Berg Judit, Beck Andrea) Egyszervolt... , A kalóz nagypapa meseantológiák;
11. Zárthelyi dolgozat a kötelezőkből
A magyar gyermeklíra klasszikusai: Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sirató Károly
12. A kortárs gyermeklíra, gyermekvers-antológiák (Lackfi János, Kiss Ottó, Kukorelly Endre; Aranytityak; Friss tinta)
13. A határon túli magyar gyermekirodalom (Kányádi Sándor, Markó Béla, Kovács András Ferenc)
14. Tájékozódás a kortárs gyermekirodalomban: lexikonok, segédkönyvek, folyóiratok, weboldalak, blogok.

Kötelező olvasmányok:

1. Kovács Ágnes (szerk.): Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak
<http://mek.oszk.hu/00200/00236/html/>
2. Bajzáth Mária: Itt vagyok, ragyogok! Népmesék a világ minden tájáról 0-4 éveseknek. Kolibri Gyermekkönyvkiadó Kft, Budapest, 2014.
3. Bajzáth Mária: Járom az új váramat. Népmesék a világ minden tájáról 4-6 éveseknek. Kolibri Gyermekkönyvkiadó Kft, Budapest, 2014.
4. Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény. <http://mek.oszk.hu/10800/10818/10818.pdf>
5. T. Aszódi Éva (vál.): Cini-cini muzsika. Móra Könyvkiadó, Bp. 2012.
6. Aranytityak. Friss gyerekversek. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2013.
7. Lackfi János: Ugrálóház, Versek, mondókák kicsiknek. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2016.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

A vizsga típusa: Írásbeli és szóbeli

A vizsgára bocsátás feltétele: 1 zárthelyi dolgozat legalább 51%-os teljesítése, témája a kötelező olvasmányok.

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

A) Az írásbeli vizsga anyaga

1. A gyermekirodalom fogalma, értelmezései
2. A gyermekirodalom sajátosságai (lélektani, szociológiai, poétikai, esztétikai jellemzők); a pedagógia és gyermekirodalom viszonya. A gyermekirodalom forrásai és rétegei
3. Illusztrációk a gyermekkönyvekben
4. A világirodalom klasszikus meseírói, meseregényei (Andersen, Collodi: Pinokkió; Milne: Micimackó; Exupery: A kis herceg)
5. A magyar gyermekirodalom kezdetei és vázlatos története; Az első magyar gyermekkönyv: a Flóri könyve
6. A magyar gyermekirodalom klasszikusai: Benedek Elek, Móricz Zsigmond, Gárdonyi Géza, Móra Ferenc
7. A 20. század 2. felének magyar meseirodalma (Lázár Ervin, Csukás István, Tordon Ákos, Janikovszky Éva)
8. A magyar gyermeklíra klasszikusai: Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sirató Károly.

F) A szóbeli vizsga témakörei:

- A gyermekirodalom műfajai: gyermekvers, mese, elbeszélés, meseregény; monda, ifjúsági regény; népköltészet – műköltészet; népi gyermekversek, mondókák
- A népmese műfaji jellemzői; népmese gyűjtés Európában és Magyarországon, népmese gyűjtemények; A népmese kedvelésének gyermeklélektani okai; a mese hatása a gyermek érzelmi, értelmi fejlődésére
- Kortárs meseírók, mesegyűjtemények, elbeszélések (Finy Petra, Berg Judit, Beck Andrea) Egyszervolt... , A kalóz nagypapa meseantológia; A kortárs gyermeklíra, gyermekvers-antológiák (Lackfi János, Kiss Ottó, Kukorelly Endre; Aranysityak; Friss tinta)
- A határon túli magyar gyermekirodalom (Kányádi Sándor, Markó Béla, Kovács András Ferenc)

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg. Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Corvina, Budapest. 2005. 9–24, 48–55, 128–139. p., ISBN 963 13 5474 1
2. Bognár Tas: A magyar gyermekvers. Tankönyvkiadó, Budapest. 2001. 11–22, 51–60, 89–95, 166–172, 197–205, 298–304. p., ISBN 963 19 1249 3
3. Komáromi Gabriella (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon, Budapest. 1999. 32–45, 72–83, 109–124, 164–167, 250–257, 291–297. p., ISBN 963 208 725 9
4. Komáromy Sándor: Költők és művek a XX. század magyar gyermeklírájából. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest. 2002. 8–90. p., ISBN 963 9316 29 6
5. Lovász Andrea (szerk.): Navigátor. Kortárs gyermekirodalmi lexikon. Cerkabella, Szentendre. 2010. ISBN 978 961 9820 16

Gyermekirodalom

BOV1104L

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Féléves tematika:

1. konzultáció

- A gyermekirodalom fogalma, értelmezései
- A gyermekirodalom sajátosságai (lélektani, szociológiai, poétikai, esztétikai jellemzők); a pedagógia és gyermekirodalom viszonya. A gyermekirodalom forrásai és rétegei
- A gyermekirodalom műfajai: gyermekvers, mese, elbeszélés, meseregény; monda, ifjúsági regény; népköltészet – műköltészet; népi gyermekversek, mondókák
- Illusztrációk a gyermekkönyvekben

2. konzultáció

7. A népmese műfaji jellemzői; népmese gyűjtés Európában és Magyarországon, népmese gyűjtemények
8. A világirodalom klasszikus meseírói, meseregényei (Milne: Micimackó)
9. A magyar gyermekirodalom kezdetei és vázlatos története; Az első magyar gyermekkönyv: a Flóri könyve
10. A magyar gyermekirodalom klasszikusai (Benedek Elek, Móricz Zsigmond)

3. konzultáció

- Zárthelyi dolgozat
- A 20. század 2. felének magyar meseirodalma (Lázár Ervin, Csukás István); kortárs meseírók, mesegyűjtemények
- A magyar gyermeklíra klasszikusai: Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes
- A határon túli magyar gyermekirodalom (Kányádi Sándor).

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

- vizsga típusa: **Írásbeli és szóbeli**
- vizsgára bocsátás feltétele: 1 zárthelyi dolgozat sikeres megírása.
- **A vizsgára bocsátás feltétele:**
- a zárthelyi dolgozat legalább 51%-os teljesítése, témája a kötelező olvasmányok.

Kötelező olvasmányok:

1. Kovács Ágnes (szerk.): Icinke-picinke. Népmesék óvodásoknak
<http://mek.oszk.hu/00200/00236/html/>
2. Bajzátth Mária: Itt vagyok, ragyogok! Népmesék a világ minden tájáról 0—4 éveseknek. Kolibri Gyermekkönyvkiadó Kft, Budapest, 2014.
3. Bajzátth Mária: Járom az új váramat. Népmesék a világ minden tájáról 4—6 éveseknek. Kolibri Gyermekkönyvkiadó Kft, Budapest, 2014.
4. Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény
<http://mek.oszk.hu/10800/10818/10818.pdf>
5. T. Aszódi Éva (vál.): Cini-cini muzsika. Óvodások verseskönyve. Móra Könyvkiadó, Bp., 2015.
6. Aranyasyak. Friss gyerekversek. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2013.
7. Lackfi János: Ugrálóház. Versek, mondókák kicsiknek. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2016.

A zárthelyi dolgozat elmulasztása, a dolgozatok 51% alatti teljesítése a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

A zárthelyi dolgozat megírásának időpontja: utolsó konzultáció (2019. november 29.)

A kollokvium típusa: írásbeli és szóbeli.

B) Az írásbeli vizsga anyaga

1. A gyermekirodalom fogalma, értelmezései
2. A gyermekirodalom sajátosságai (lélektani, szociológiai, poétikai, esztétikai jellemzők); a pedagógia és gyermekirodalom viszonya. A gyermekirodalom forrásai és rétegei
3. Illusztrációk a gyermekkönyvekben
4. A világirodalom klasszikus meseírói, meseregényei (Andersen, Collodi: Pinokkió; Milne: Micimackó; Exupery: A kis herceg)
5. A magyar gyermekirodalom kezdetei és vázlatos története; Az első magyar gyermekkönyv: a Flóri könyve
6. A magyar gyermekirodalom klasszikusai: Benedek Elek, Móricz Zsigmond, Gárdonyi Géza, Móra Ferenc
7. A 20. század 2. felének magyar meseirodalma (Lázár Ervin, Csukás István, Tordon Ákos, Janikovszky Éva)
8. A magyar gyermeklírát klasszikusai: Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tamkó Sirató Károly.

G) A szóbeli vizsga témakörei:

- A gyermekirodalom műfajai: gyermekvers, mese, elbeszélés, meseregény; monda, ifjúsági regény; népköltészet – műköltészet; népi gyermekversek, mondókák
- A népmese műfaji jellemzői; népmese gyűjtés Európában és Magyarországon, népmese gyűjtemények; A népmese kedvelésének gyermeklélektani okai; a mese hatása a gyermek érzelmi, értelmi fejlődésére
- Kortárs meseírók, mesegyűjtemények, elbeszélések (Finy Petra, Berg Judit, Beck Andrea) Egyszervolt... , A kalóz nagypapa meseantológia; A kortárs gyermeklírát, gyermekversantológiák (Lackfi János, Kiss Ottó, Kukorelly Endre; Aranysityak; Friss tinta)
- A határon túli magyar gyermekirodalom (Kányádi Sándor, Markó Béla, Kovács András Ferenc)

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegyet az írásbeli dolgozat és szóbeli felelet számtani átlaga határozza meg. Az elégtelen írásbeli részeredmény kizárja a szóbeli megkezdésének lehetőségét.

Kötelező és ajánlott irodalom:

1. Bruno Bettelheim: A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek. Corvina, Budapest. 2005. 9–24, 48–55, 128–139. p., ISBN 963 13 5474 1
2. Bognár Tas: A magyar gyermekvers. Tankönyvkiadó, Budapest. 2001. 11–22, 51–60, 89–95, 166–172, 197–205, 298–304. p., ISBN 963 19 1249 3
3. Komáromi Gabriella (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon, Budapest. 1999. 32–45, 72–83, 109–124, 164–167, 250–257, 291–297. p., ISBN 963 208 725 9
4. Komáromy Sándor: Költők és művek a XX. század magyar gyermeklírájából. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest. 2002. 8–90. p., ISBN 963 9316 29 6
5. Lovász Andrea (szerk.): Navigátor. Kortárs gyermekirodalmi lexikon. Cerkabella, Szentendre. 2010. ISBN 978 961 9820 16